

**Vatana Se Baṇara Sa Jūjini
Vudu Ni Ta Lua**

1 ¹Ta kukutia Baṇara sa jūjini vudu ni ta lua, no pisipeta taba ka kuo ta rani. ²Vudu ni ta lua koroveta zareo gadoe ba nanaziae. Rupa sa sapini zira loka pūu, no Potae Baṇara sa galava ta kūkūpae loka. ³No Baṇara sa lilio, sase iati gūi, “Ma me tavata,” no tavata sa me. ⁴No Baṇara sa ri tavata sa nōe, no sa kulani. Sinani gūi sa viliki rupa no tavata. ⁵Gūi sa kŭlŭni tavata “tava”, no rupa gūi sa kŭlŭni “kuse”. Sa beto la viluvilu na kuse, sa me marisasa – tūni tava kenaka.

⁶No Baṇara sa lilio napu, sase iati, “Ma kuo mŭlŭkanae ma kolokolo sasiva nanaziae sipaza, ma viliki loka, se loka ma tavota ta kere nŭni, zaka no soka se,” sase. No sa voto. ⁷Baṇara sa jūjini mŭlŭkanae sa viliki loka, sa vote loka sa kuo soka no loka sa kuo zaka se. ⁸No gūi sa kŭlŭni mŭlŭkanae iati “rani”. Sa beto la viluvilu na kuse, sa me marisasa – tūni vakerea tava.

⁹No Baṇara sa lilio napu, “Loka sa kuo ta sarajolea rani ma varaquuni ta kōke nŭni, se ma vinatao lua kava,” sase. No sa voto. ¹⁰Gūi sa kŭlŭni lua “vudu”, no loka sa kuo varaquuni gūi sa kŭlŭni “tikava”. Baṇara sa ri zira peta gūi sa jūjini ka nōe, no gūi sa

kulani. ¹¹No gūi sa lilio napu, “Lua ma potoe me taba nanaziae dira zira peta vuvune, zira peta vuvune sa zare bosoe, no zira sa zare bŭlia se,” sase. No sa voto. ¹²Sasiva tūni, lua sa potoe me taba nanaziae peta vuvune, zira sa zare bosoe, no zira sa zare bŭlia dira. Baṇara sa ri zira peta gūi sa jūjini ka nōe, no gūi sa kulani. ¹³Sa beto la viluvilu na kuse, sa me marisasa – tūni vatului tava.

¹⁴Baṇara sa lilio napu, sase, “Mara kuo ta rani kavia peta mara tavata, mara viliki tava na kuse, no mara vatakabola zoe dira zira sada, kutia dira zira tava, zira gave, no zira sada ta loboroe gave. ¹⁵Zira mara varara ta rani, mara vatavate vudu ni ta lua,” sase. No sa voto. ¹⁶Sasiva iati, Baṇara sa jūjini kere tavata pūu, kiku sa matani tava, no vokene sa matani kuse se. Gūi sa jūjini vile zira sisiriputu. ¹⁷Baṇara sa tŭrŭ zira tavata iati ta rani se mara vatavate vudu ni ta lua, ¹⁸marā matani tava na kuse, mara viliki tavata no rupa. Gūi sa ri zira peta gūi sa jūjini ka nōe, no sa kulani. ¹⁹Sa beto la viluvilu na kuse, sa me marisasa – tūni vavatia tava.

²⁰Baṇara sa lilio napu, “Mara poda me ta loka taba nanaziae dira zira peta ka tu ta loka, no zira roroko mara poda ta mŭlŭkanae,” sase. No

sa voto. ²¹ Baṇara sa jūjini zira peta pūpiu ka kuo ta loboro kolo, no taba nanaziae dira zira peta ka tu ta loka, no taba nanaziae dira zira roroko ka riri ta mülūkanae se. Gūi sa ri zira peta gūi sa jūjini ka nōe, no gūi sa kulani. ²² No gūi sa manani zira, sa vōtōni vini zira, “Zira peta ka tu ta loka mara saqī, mara zadava vataba, mara vapoda loka tikava, no zira roroko mara nokonokoro taba, mara zadava vile se,” sase. ²³ Sa beto la viluvilu na kuse, sa me marisasa – tūni valimae tava.

²⁴ Baṇara sa lilio napu, “Mara poqe le me ta lua taba nanaziae dira zira peta popora ka kapa, no taba nanaziae dira zira peta ka qaḡara, ka piru, zira ka pūu no zira ka vasiki se,” sase. No sa voto. ²⁵ Baṇara sa jūjini taba nanaziae dira zira peta popora ka kapa, no taba nanaziae dira zira peta ka qaḡara, ka piru, zira ka pūu no zira ka vasiki se. Baṇara sa ri zira peta gūi sa jūjini ka nōe, no sa kulani.

²⁶ Baṇara sa lilio napu, “Sinani ra ma jūjini bose. Bose ma siva maka ra, ma siva nanaziaqu ra. Gūi ma zare nae karaputa, ma matani zira kuate, zira roroko, zira peta popora ka kapa, no taba nanaziae dira zira peta ka qaḡara, ka piru, zira ka pūu no zira ka vasiki se,” sase. ²⁷ Sasiva tūni, Baṇara sa jūjini bose, sa vasivani nūpū tani. Gūi sa jūjini leke no qole, ²⁸ no sa manani ziru, sa vōtōni vini ziru, “Maburu vazadivi sua, se zira sukutui miburu mara kuo ta taba nūni ta vudu ni ta lua, no mara matani, mara gatetae vudu ni ta lua se. Ra ma vamajili raburu, maburu matani zira kuate, zira roroko, zira peta popora, no zira taba peta ka qaḡara, ka piru, zira ka pūu no zira ka vasiki se. ²⁹ Ra ma make raburu taba nanaziae dira zira peta vuvune sa zare bosoe, no taba nanaziae dira zira vuḡata, ma miburu petanigaki. ³⁰ Ba zira taba peta popora, zira peta ka qaḡara, zira peta

piru no zira roroko se, ra ma make zira taba nanaziae dira zira peta ka poto, ka tutu, ma dira petanigaki,” sase. No sa voto. ³¹ No Baṇara sa ri pisipeta taba gūi sa jūjini, no ka nōe vapuni to, no gūi sa kula varuka. Sa beto la viluvilu na kuse, sa me marisasa – tūni vavonomoe tava.

2 ¹ Sasiva iati vudu ni ta lua, rani, no pisipeta taba ka kuo ta loboro diru se, ka busi. ² Ta vavitui tava Baṇara sa vabusi zira peta gūi sa jūjini, no ta tava nagūne gūi sa zīno ta nae jaju. ³ No Baṇara sa manani no sa vatūbū vavitui tava, bati ta tava nagūne gūi sa vabusi jūjinia zira pisipeta taba ta lua no ta rani, no gūi sa zīno ta nae jaju.

⁴ Sasiva tūni to kukutia vudu ni ta lua no pisipeta taba ka kuo ta rani se.

Baroe Ni Idini

Sada Bovoe Baṇara sa jūjini mana vudu ni ta lua no pisipeta taba ka kuo ta rani, ⁵ sa ba kizao ka peta vuvune ta lua, koroveta toqolo meo ka pūti ta lua, bati Bovoe Baṇara koroveta vameo miḡa, no koroveta kuio bose ma zituni lua. ⁶ Tuna koroveta meo miḡa, ba kasuku sa poka me ta lua no sa vamuḡiti vapuni vudu ni ta lua.

7 No Bovoe Baṇara sa gara lua, sa pobo, no sa jūjinini lua kōke bōse leke. No gūi sa ṇasapua la ta zine bōse ṇasapuae tu, no bōse sa pale tu.

8 No Bovoe Baṇara sa jūjini kōke baroe ta vudu ni Idini, ta karepa sa pokae me kiku, no gūi sa tūrū ta ṇūni nagūne bōse gūi sa jūjini. ⁹Gūi sa vapoto me ta lua taba zira gazu ka doro nōe no sa zare būlia dira ka nōe ta gūkia. Ta lōboroe baroe sa kui vile gazu tu, no gazu vutinia nōe no roka se.

10 Kōke vuru sa kuo ta vudu ni Idini, sa vamuḡiti baroe; sa kisini sipa Idini, sa tavota vati. ¹¹Ziteṇe vuru kenaka, vuru ni Pisoni, sa liḡiti vudu ni Hāvila. ¹²Ta ṇūni iati sa kui qolu nōenōe, no pupurāe gazu zira bōse ka vamajili, no zira katura malemale nōenōe sasiva ṇajala. ¹³Ziteṇe vakerea vuru Qioni, sa liḡiti vudu ni Kusu. ¹⁴Vatului vuru Taḡirisi, ka vini, sa tae ta karepa sa pokae kiku ta vudu ni Asiria. Vavatia vuru, vuru ni Iuparetesi, ka vini.

15 Sinani Bovoe Baṇara sa kōpe la bōse gūi sa jūjini mana, no sa tūrū gūi ta baroe ni Idini, ma zituni baroe no ma ritūki se. ¹⁶Gūi sa kia nae tamana ta kui bōse, sase, “Re mo gūki vapuni būlia dira zira taba gazu ta baroe. ¹⁷Ba kōke to gazu vutinia nōe no roka, mana ko gūki būlia. Ba re ko gūki būlia tūni, re mo le to ta tava nagūne,” sase Baṇara.

18 Sinani Bovoe Baṇara sa pijo vile, “Kama nōeo bōse ma kuo veke tani. Ra ma jūjini mikini gūi kōke varatatavisi ma kuo vona gūi, ma varakitaki ta kui gūi,” sase. ¹⁹Sase tūni gūi, Bovoe Baṇara sa gara no sa pobo vile lua, sa jūjini vapuni taba nanaziae dira zira peta piru no zira peta popora ka kapa, no taba zira roroko, sa kōpe me zira ta kui bōse leke, ma gate ava ziteṇe ma kūlūni zira. Sasiva tūni, zira peta taba ka pale tarazitonoe dira.

²⁰Gūi si, bōse sa taraziteṇeni vapuni tabae dira zira peta popora ka kapa, zira roroko no zira peta piru se. Ba kizao nito kōke ta zira sa gae ma vikikui vona no tavisi gūi.

21 Sinani Bovoe Baṇara sa vapūmu tivini bōse leke, no sada gūi sa pamu, Baṇara sa palekisini kōke puda raqaraqae, no sa kupinini zio ta ṇūni sa taqala. ²²Gūi sa jūjini kōke qole ta raqaraqae gūi sa pale ta kui leke, no sa kōpe me qole ta kui gūi. ²³No sase iati leke,

“Sinani to, iati kōke bōse sasiva nanaziaqu ra,

Pudae pudaqu ra, no zioe zioqu ra.

‘Qole’ a ra ma taraziteṇeni gūi,

Bati ka pale vajolo gūi ta kui leke,” sase.

²⁴Iati to zozoe se leke sa kisini tamae na tinac no sa kuo vakōke ta kui nae qole, se ziru muru kōke to.

²⁵Ziru kuru sosole vatokere, ba kama mamaqatae diru.

Vavakioto Ta Bōse

3 ¹No dole sa poro viloso varuka, sa tiani zira taba vile peta piru Bovoe Baṇara sa jūjini. No sase iati dole ta kui qole, “Avase, sa tuna Baṇara sa pijoni raburu, kasi miburu gūki būlia kōke gazu sa kuo ta baroe, sase, ba?”

2 Qole sa vatavule la ta kui dole, “Raru kuru majala gūki būlia dira zira gazu ka kuo ta baroe, ³ba kōke to gazu sa kuo ta lōboroe baroe, Baṇara sa pijo, ‘Kasi miburu gūki, kasi miburu tibe se, būlia gazu tūni. Ba sada raburu maburu gūki būlia gazu tūni, maburu le to,’ sa vini raru Baṇara,” sase.

4 Dole sa vatavule la ta kui qole, “Iati kama tunavo. Raburu kama le miburu. ⁵Baṇara sa pijo mana peta iati bati gūi sa vutini, ta sada raburu kaburu gūki būlia gazu iati, miburu nanana ma tadiki, ma tavata, no

^a 2:23 Ta lilio ni Iburu vuanāe lilio “qole” no lilio “leke” se sa vatana varaviru.

raburu maburu siva to zira banara, maburu vutini peta sa nöe no peta sa roka se,” sase.

6 Qole sa ri gazu iati sa doro nöe, no zira bülia ka vakulani mate bose, no sanöe gükia, no güi sa nanana sanöe varuka güi ma pale taroe. Sase tüni, güi sa pale kavia bülia, no sa güki tani. No kavia güi sa make nae leke, no güi sa güki vile. ⁷Sada ziru kuru güki sipa, da se diru nanana sa tadiki, no ziru kuru vutini kuru sosole. No ziru kuru töqö zira vurini gazu, kuru sapinini tininidiru.

8 Ta tarapurui vudu, ziru kuru gate qutuqutui Bovoe Banara sada güi sa zolelalu ta baroe, no ziru kuru kopekani güi ta lobaroe dira zira gazu. ⁹No Bovoe Banara sa külü la leke, “Bi ko kui re ne?” sase.

10 Sase iati leke, “Ra ko gate qutuqutumu re ta baroe. Ra ko zisi no ko kopekani namu, bati ra ko qola, ko sosole,” sase.

11 Sase iati Banara, “Ade sa pijoni namu re ko sosole, ne? Avase, re ko güki bülia gazu ko vatübüni namu ra, ba?” sa vini.

12 Sase iati leke, “Qole re ko jüjini makani sa maka ra bülia, no ra ko güki,” sase.

13 Bovoe Banara sa tanani qole, “Avase re ko jüjini peta iati, ne?” sase.

Qole sa vatavule la, “Sa nipisini maka dole ti se güi ra ko güki ne,” sase.

Banara Sa Varatanaeni Zira Taratulu

14 Sinani sase iati Bovoe Banara ta kui dole,

“Bati re ko jüjini peta iati, re mo lipulipu.

Ta lobaroe dira zira peta qaqara taba,

Re to mo pale danö iati:

Pasi sinani re mo zautuni manamu ta lua,

Mo güki to lua tabasada.

¹⁵ Ra ma vini raburu qole maburu varakulikulia,

Zira sukutui güi no zira sukutumu re mara varakanae tabasada.

Sukutu varasomae güi ma tuki müqü butumu re,

No re mo lobe vobe zikinidira,” sase.

16 No Banara sa pijoni qole,

“Re mo pale taka sada ko taru,

Mo pale vara sada ko vapodo sua;

Ba namu sökö ma la ta kui namu leke,

No namu leke ma bovoeni namu,” sa vini.

17 No sase vile iati Banara ta kui Adama,^b

“Re ko gate gübüni lilio ta namu qole,

No ko güki bülia gazu ra ko vatübüni namu.

Bati re ko zito peta iati, ra ma dönöni lua.

Re mo jaju vakaraputa ta navae namu tu güi

Bo pale ta lua petanigaki sa gae namu.

¹⁸ Mara poto me ta lua zira bubusu no sata lojo,

No re mo güki petanigaki piru sa kuo ta siniqa.

^b 3:17 Adama: zozoe ziteñe Adama ta lilio ni Iburu, “leke,” ka vini.

19 Re mo jaju vakaraputa, ma najileke
 tininimu bo pale namu
 petanigaki,
 Pasina ta sada re mo vule napu la
 ta lua,
 Ta nüni ra ko jüjinini mana namu.
 Bati ra ko jüjini mana namu ta lua
 si,
 No ma lua napu tininimu,” sase
 Banara.

20 Adama sa taraziteneni nae qole
 Ivi,^c bati güi sa tinaedira zira bose
 taba ka pale tu. 21 No Bovoe Banara
 sa jüjini mikini Adama no nae qole
 zira bobote küpae peta popora, no sa
 vaboboteni ziru.

Banara Sa Sore Kisini Adama Na Ivi Ta Baroe Ni Idini

22 Sinani Bovoe Banara sase,
 “Sinani bose sa pale taroe no vutini
 se no sasiva to köke ta zita. Kasi dia
 vamöo güi ma kajara la ma pidiki no
 ma güki vile bülia gazui tu, se güi ma
 tu taba sadasada,” sase. 23 Sase tüni
güi, Bovoe Banara sa sore kisini la
 bose ta vudu ni Idini, no sa vine güi
 ma la jaju ta lua nüni güi sa bosea
 mana me.

24 Banara sa sore patini la bose.
 Ta karepa sa pokae me kiku ta baroe
 ni Idini, güi sa türü zira matizana
 “serubimu,” ka vini, no köke lato nava
 sa qalae nako, sa sisolo ta tabae repa,
 se ma side ka bose ma me vatana ta
 gazui tu.

Old Testament Selections
 and
 The New Testament
 in

Babatana
 Choiseul, Solomon Islands
 ©BSSP, 1998, 462P

ISBN 982 217 368 7

New Testament 1983, 2000
 Shorter Bible 1998, 3000